

Asia: VN/11019/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maanalaisen verkkoinfrastruktuurin sijaintitiedoista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Millaisia taloudellisia, toiminnallisia, yhteiskunnallisia tai muita vaikutuksia tunnistatte? Miten arvioitte uuden toiminta- ja toteutusmallin tai muut edustamallenne taholle aiheutuvat seuraukset?

Taloudellisesta näkökulmasta lakiesitys ensinnäkin aiheuttaa kustannuksia kaikille verkkotoimijoille esimerkiksi rajapintojen rakentamisesta sekä mahdollisesti järjestelmien päivittämisestä ja tietojen muuntamisesta. Toisekseen henkilöstön turvallisuusselvitysten teettämisestä koituu kustannuksia niille verkkoyhtiöille, jotka eivät ole vielä niitä teettäneet. Lisäksi, mikäli palvelusta tehdään maksullinen, niin se lisää maankaivutoimijoiden ja suunnittelijoiden kustannuksia.

Toiminnallisessa mielessä esitetty toimintamalli selkeyttäisi johtotietojen hankkimisen prosessia, kun käytössä olisi vain yksi asiointipaikka. Tämän suuntaiselle kehitykselle on aito tarve, koska tällä hetkellä Turku Energia Lämmön toiminta-alueella on kaupunkeja, joissa johtotiedot täytyy koostaa viidestä eri tietolähteestä. Lisäksi pidämme hyvänä kehitysaskeleena lainsäädännöllisen määrittelyn sille, että kaikkien verkkotoimijoiden aineistot tulee olla saatavissa kohtuullisessa ajassa ja niille olisi määritelty laadulliset vähimmäisvaatimukset.

Yhteiskunnallisesta näkökulmasta lakiesitys yhdenmukaistaa ja parantaa kansallisella tasolla verkkoinfran jakelukäytäntöjen tietoturvallisuutta. Potentiaalisesti esitetty toimintamalli vähentäisi kaivuvarioiden määrää tarjoamalla aikaisempaa selkeämmän reitin johtotietojen ja kaapelinäyttöjen tilaamiseen. Kuitenkin näemme hyödyn tulevan ennen kaikkea säästystä työajasta, jos yhden asiointipaikan malli saadaan toteutettua laadukkaasti.

2. Miten näette uusien toimijoille asetettujen velvoitteiden, kuten esimerkiksi rekisteröintivelvoitteiden, tiedonantovelvoitteiden, turvallisuusvelvoitteiden ja näyttötoimintavelvoitteiden, toimivuuden edustamanne tahon näkökulmasta?

Velvoitteet ovat tarkoituksenmukaisia, mutta niiden kumulatiivinen vaikutus hallinnolliseen taakkaan on merkittävä. Verkkotoimijoiden näkökulmasta ongelmat korostuvat erityisesti pienille

toimijoille, joille velvoitteet voivat koitua taloudellisesti raskaiksi. Mikäli velvoitteisiin ei tehdä enää sisällöllisiä muutoksia, niin niiden kumulatiivinen vaikutus tulisi huomioida pidentämällä toimeenpanoaikaa.

3. Miten 26 §:n verkkotietojärjestelmän luokat toimivat näkökulmastanne ja ovatko esitetyt verkkotietojärjestelmien tietoturva vaatimukset riittävän kattavat?

Luokittelumalli on selkeä ja tietoturva vaatimukset kokonaisuutena riittävät.

4. Miten näette sähköisen tietopisteen rahoituksen ja toimialoilta perittävät maksut nyt ja tulevaisuudessa?

Palvelun jatkuvuuden ja rahoituksen turvaamisen kannalta on tarpeellista, että optio periä käyttäjiltä maksu palvelun käytöstä on kirjattu lakiluonnokseen.

Mikäli käyttäjiä aletaan veloittamaan palvelun käytöstä, kulujen tulisi kuitenkin olla mahdollisimman matalalla tasolla. Tätä kautta varmistetaan, että palvelua käytettäisiin aina tarvittaessa. Verkkotoimijoille palvelu tulisi pitää maksuttomana niiden kuntien alueella, jotka heidän verkkonsa kattavat.

Näyttötoiminnan osalta kuluja tulisi ohjata myös näyttöpalvelun tilaajalle, eikä jättää niitä kokonaan verkkotoimijan maksettavaksi, kuten lakiesitysluonnoksen 21 §:ssä esitetään. Tämä kannustaisi tilaajia pyytämään näyttöjä ainoastaan alueilta, jotka ovat oman toimintansa kannalta välttämättömiä.

5. Miten arvioitte verkkotietokyselyn määräajat sekä verkkotoimijalle asetetun määräajan ilmoittaa verkkotietokyselyssä pyydetty tiedot Liikenne- ja viestintäviraston tietopisteeseen?

Pidämme lakiesitysluonnokseen kirjattuja määräaikoja kohtuullisina, mutta käytetty yksikkö tulisi muuttaa arkipäiviksi. Lisäksi esitämme, että johtokartoille tulisi lisätä aikaikkuna, jona ne ovat voimassa.

6. Miten arvioitte verkkoinfrastruktuurin sijaintitietojen käsittelyn kokonaisturvallisuutta ja uusien turvallisuusvaatimusten riittävyttä ja kattavuutta?

Hybridimalli hajauttaa ja vähentää tietoturvariskiä verrattuna aikaisempaan keskitetyn mallin esitykseen, kun johtotiedot eivät ole tallennettuna yhdelle tallennusalueelle. Teknisessä toteutuksessa tulisi kuitenkin huomioida, ettei lähetetyistä johtotiedoista kerry palveluun keskitetyn mallin kaltaista tietopankkia.

Velvoite verkkotietojärjestelmien tietoturvallisuuden auditoinnista on perusteltu, mutta sen uusiminen pitäisi perustua ainoastaan tilanteisiin, joissa Liikenne- ja viestintävirastolla on syytä epäillä järjestelmässä olevan merkittäviä laiminlyöntejä.

Henkilöturvallisuusselvitysten kirjaaminen lakiin on oleellista, koska voidaan olettaa johtotietoja käsittelevien henkilöiden määrä kasvaa ja hybridimallissa tieto liikkuu myös useiden toimijoiden välillä. Tällä vastataan muuttuneeseen turvallisuustilanteeseen.

7. Muita huomioita tai kommentteja hallituksen esityksestä?

Lakiesitykseen tulisi kirjata, että johtotietoja luovutetaan ainoastaan pienimmältä mahdolliselta aluerajaukselta, joka on tilaajan toiminnan kannalta välttämätöntä. Lisäksi verkkotoimijalla tulisi olla mahdollisuus pyytää verkkotietopyynnön tekijää tarkentamaan aluerajausta, mikäli se vaikuttaa liian laajalta suhteessa tilaajan oletettuun todelliseen tarpeeseen.

Peltola Juha
Oy Turku Energia - Åbo Energi Ab